

הגנת המזרח-התיכון

המאמר, שהגנו מביאים בזה לתשומת לב קוראינו, מביע רק דעה בריטית אחת — אחת מן ההערכות הרבות הרווחות בבריטניה; והלא יודעים אנו, כי אין זו כעת הדעה הרשמית המקובלת.

עם זאת ראוי לנו שנכיר גם את הדעות המתהלכות בעניינים, שהם כה חיוניים בשבילנו, בקרב הציבור הבריטי הער לשאלות מדיניות-החוץ ולבעיות המזרח התיכון. צירופי-מצבים שונים עלולים להעלות הערכות חדשות ולמגר השקפות מקובלות.

השקפתו של בעל-המאמר היא, כעדות עצמו, בראש וראשונה בריטית קיסרותית. ייתכן שטובה גישת-מעוניינים גלויה מהתחסדות מטעם. על כל פנים, השיקולים והעניינים הבריטיים-בלבד ודאי שאינם מחייבים כל מאומה לא את הישוב העברי בארץ בכללו, ולא את אלה הרואים שדה ותעודה לשיתוף פעולה בתפקידי מגן בין בריטניה ועם ישראל המכה שורש בארצו; אך טובה ידיעת העניינים והבנת השיקולים.

לדמותה של הבמה, אכסניית המאמר, עיין „מי ומה“ בחוברת זו.

אין לך ספר לימוד מקצועי חדש שאינו פוסק הלכה כי ההגנה הקיסרותית פירושה הגנה על קוי התחבורה הקיסרותיים. הבטחת קוי תחבורה היא הבסיס להבטחת הקיסרות והיא היסוד לעמידה במלחמה בכלל, לפי שבלעדי כך לא יוכלו צרכי אוכל נפש להגיע אל אינו אלה, ותנועתם המהירה של גייסות נעשית בלתי-אפשרית. עד לתקופה מאוחרת למדי, כל זמן שהיתה אפשרות של הגנה על ידי העצמה הימית, כמעט שהיה יתרון באריכותם של קוי-התחבורה לפי שתמיד יכולנו לרכז את כוחותינו באיזור מסוים חיש-מהר יותר מאויבינו; כל זמן שציי-המלחמה הבריטי „משל על גאות הים“ היה הכל שפיר ואפשר שעוד זכור הדבר, כי הבטחון הזה, שהנחילה לנו עליונותנו הציית, הוא שמנע — ובדרך יעילה — ברית מעצמות זרות לשם התערבות נגדנו במלחמת דרום-אפריקה בראשית המאה הזאת; כשהשליטה בימים היתה יסוד-מוסד במערכת התחבורה הקיסרותית, היתה ההגנה קלה במידה יחסית; מעולם לא הגענו למצב של חירום, חוץ מבמימי המיצרים של „התעלה האנגלית“, שבה היה כוח האויב מושגת על הקרקע — או בשעה שהיינו מבודדים בידוד מדיני, כגון במלחמה שבאה בעקבות מרידתן של מושבותינו האמריקאיות.

בכל מלחמותינו עד שנת 1914 — עם היוצא-מן הכלל היחיד הנ"ל — לא נותקו מעולם קוי-התחבורה הימיים שלנו. והבסיסים היבשתיים המעטים, העומדים לארכם של הקוים הללו, לא נסתכנו מעודם סכנה רצינית⁽¹⁾. ב-18-1914 נעשו קוי התחבורה שלנו אפופי סכנות ביותר, אך בסיסינו היו שרויים בבטחון גמור⁽²⁾. לעומת זאת, קוי התחבורה הימיים של האויב נותקו כמעט לחלוטין, ובסיסייהם

⁽¹⁾ המחבר, כפי הנראה, מתעלם כאן מן המצור הידוע על גיברלטר ב-1779 ובשנות 1782-84 — אולי משום שהדבר אירע באותה מלחמה אומללה שבאה בעקבות המהפכה האמריקאית ונראתה לו כיוצאת מן הכלל מחמת המצב הפוליטי המבודד שאנגליה היתה שרויה בו בעת ההיא. — המער.

⁽²⁾ המחבר השמיט כאן כנראה את מצבה של סואץ בשנות 1915-16, (אעפ"י שבהמשך דבריו הוא מציין את העניין), כשעוד מעט ונסיגותיהם של התורכים, בהדרכת הגרמנים וסיועם, הצליחו, במסעם מא"י, להשתלט על התעלה או לפחות לסתמה (עיין „מסע לסואץ“, לג'י

שמעבר לימים נפלו, מאין תקוה לישע. נמצא שהעצמה הימית, בהסתייעה בדיפלומטיה — אם דיפלומטיה טובה שלנו ואם דיפלומטיה רעה של האויב, — עשתה במשך מאות בשנים לנמנעת או למשוללת סיכויי הצלחה את ההתקפה היבשתית, — זו הדרך הבטוחה היחידה לשלול מאתנו את בסיסנו.

אבל העצמה הימית הוצגה בסימן שאלה חמור מאד ע"י השלבים האחרונים בהתפתחות הטכנית: הצוללת (היעילה בעיקר על פני נתיבי ההספקה, והיא גופה עלולה להפגע), והאווירון. אריכותם של קוי התחבורה הקנתה, בתנאי הזמן החדיש, למעצמות שהיבשת היא יסודן, את היכולת לתקוף את קוי התחבורה שלנו, בלי שיצטרכו להתמודד עם עצמתנו הימית אלא התמודדות שבעקיפין³). ב-1939-45 שותקה לעתים קרובות פעולתם של בסיסנו, ולעתים גם נלכדו הבסיסים גופם, בשל עצמתם של כלי הזין החדישים, כשלונן של בריתות ושגיאות מימי-השלום. עצמת-אוויר ועצמת-ים אויבות מנעו מאתנו, בצירופן, את נתיבת היס-התיכון בתקופה הרת-הכרעה; שיתקו לגמרי את פעולתה של מלטה, שללו מאתנו את הונג-קונג ואת סינגפור — שני הבסיסים המזרחיים האלה נכבשו מעבר היבשה — וכן, (וזוהי הגדולה בכל הסכנות) איימו על החוליה החיונית של תעלת סואץ, עד כדי אפשרות שנפסידה.

פיזור הכוחות על פני שטחי הקיסרות

כתום המלחמה נתגלתה לפנינו תמונה של הגנת קוי תחבורה שמושגיה שזנו תכלית שינוי. בשעה שעצמת הים והאוויר, אם הן גדולות בשיעור מספיק, עשויות לשמור את נתיבי-הים שלנו מגיתוק, שמירה המקנה להם חירות יחסית, בה בשעה אין עוד בכוחן להבטיח את בעלותנו לגבי אותם בסיסים יבשתיים שהתפתחותה של עצמת האוויר מבליטה יותר ויותר את הכרחותם, כשקוי התחבורה הימיים כה ארוכים כשלנו. רדיוס תנועתו של צי הוא בלתי מוגבל להלכה, לפי שעל כל צרה שלא תבוא אפשר להמציא לו את אספקתו גם בהיותו בלב ים; ואלו רדיוס הטיסה מוגבל ע"י ה"טוח" של מטוסי המלחמה, המוכרחים לנחות לשם חידוש הדלק והציוד לעתים קרובות הרבה יותר מכפי שסבורים רבים. אי-אפשר איפוא להוסיף ולהפקיד את ההגנה על קוי התחבורה בידי עצמת הים ועצמת האוויר בלבד; היא נצרכת למתקני הגנה יבשתיים: גורלה של סינגפור, בצירוף המסיבות שנתגלה אז, היה חתוך מראש (וכל הימנעות משגיאות בשדות הקרב של מאלאיה לא יכלה להושיעה) לפי שלא היתה לסינגפור כל מערכת-הגנה יבשתית. במקום להיות מבצר, היתה בסיס-צי בלבד, שבוצר — וגם לא ביצור של משופרא-דשופרא — כנגד התקפה ציית. נראה שהטעות היסודית בבניית היתה טעות מדינית, כלומר: השגיאא שבהנחה, כי מצבו הגיאוגרפי עושה אותו למקום-מבטחים. אפשר לסלוח טעות זו לאחראיים לה, לפי שבוני הבסיס הזה הוצרכו להיות לא רק רואי-הנולד במידה בלתי מצויה אלא גם מחוננים בכושר שיכנוע למעלה ממידת אנוש, כדי להצליח בסניגוריה ובהשגת אישור לענין זה, הכרוך בהוצאת עצומה: — מתן מערכת-מגן יבשתית לסינגפור, שהיה בה כדי לעצור אויב בעל ציוד חדיש ועדיף-כוח. אך אין לסלוח שגיאות כאלה לעתיד לבוא.

אם גם נניח לה, לפצצה האטומית, (אשר כוחה ההרסני אינו מוטל בספק,

קיס פון קרסנשטיין בקובץ "מלחמה במזרח" וכן "סיורים ופשיטות בסיני 1915-16" מאת אותו מחבר באותו קובץ, ו"הקרבות האחרונים במדבר סיני" מאת הנ"ל ב"מחנות". — המערכת.
³ דהיינו לאו דווקא צי ומול צי, כי אם ע"י כלי טיס (או צוללות וכלי "יתוש" ימיים קטנים), שבסיסם בחופים הסמוכים, יחסית, אל אורחות-הים הבריטיות. המערכת.

(אך עדיין לא בכל המסיבות בטוח כושר פעולתה הצבאי) הרי בעיית ההגנה על הבסיסים כרוכה בקושי עצום. קשה, למשל, היה להפוך את הונג-קונג למבצר המסוגל להתגונן בפני התקפה יבשתית ע"י סין העומדת על תילה ובעלת צבא חדיש, ואפילו סינגפור, אם כי על-ידי ציוד מתאים אפשר להבטיחה מפני התנפלות-פתע, הרי לערוב להחזקתנו בה לא נוכל אלא ע"י תוספת פיזורים⁴) של כוחות המגן שלנו המקויימים בעתות-שלום.

שאלת הפיזור הזה היא אולי החמורה מכל השאלות המתיצבות בפני הקהיליה הבריטית, שכן רק על בסיס קיסרותי משותף אפשר לערוך פיזור-כוחות כזה בדרך תכליתי, ואף על פי שהכל מודים כי הגנה קיסרותית היא אחדות שאינה ניתנת להיפרד בעתות מלחמה, מכל מקום עדיין רחוקים האנשים מרחק רב מן ההכרה השלימה בעובדה, שהיותה של הקיסרות, "חטיבה אחת" בעתות מלחמה עושה אותה לחטיבה אחת גם בעתות שלום. זוהי בעיה גדולה מכדי שנטפל בה כאן, אך יש לזכרה בהתמדה אגב נסיון זה לחקור את בעיית ההגנה על החוליה שכיום אין כמוה חיונית בשבילנו: — תעלת סואץ; אכן מידת חיוניותה זאת לגבנו אינה צריכה עוד שום ראיה, לאחר נסיונו של שתי מלחמות-העולם, אשר בזו וגם בזו נאלצנו להקצות כוחות-צבא גדולים ושפעת אמצעים להבטחתה, — הבטחה שיכלה להיכשל ב-16—1914, וכפסע היה בינה לבין הכשלון ב-43—1939.

תעלת סואץ וההגנה עליה

אם עשתה הגיאוגרפיה את החזקת העמדה הזאת של סואץ להכרח חיוני לנו, הרי הגיאוגרפיה (בצירוף ההתפתחות הטכנית החדשה) היא גם שעשתה את ההגנה עליה לקשה יותר. את הנתיבה הים-תיכונית המובילה אליה, אפשר לנתק בכל נקודה מנקודות אורכה, על ידי כוחות שבסיסם ביבשה, באם המדינות האוגפות את הנתיבה הזאת הן אויבות ובעלות עצמה ימית ואוירית. אמנם, גם את נתיבת ים-סוף אליה אפשר לנתק, אבל לא במצב הדברים הנוכחי; לא ייתכן לנתק נתיבה זו אלא אם כן תהיה ערב נתונה לשליטתה של מעצמה חזקה, המתבססת על השטח של ארם-נהרים—סוריה או אם כן יהיו תודו ודרום-אפריקה גם חזקות מבחינה צבאית וגם שוטמות אותנו משטמה מדינית.

עמדת סואץ זו עלולה להיות מותקפת בנקל בדרך היבשה, ממזרח וגם ממערב. לארכו של ה"פרוזדור" הסורי-ארצישראלי ("פרוזדור" — מפני היותו נתון בין ים למדבר, — המערכת) חלו רוב הפלישות למצרים במרוצת דברי הימים. ומלוב באה ההתקפה המסוכנת של 1940/42. הגנתה של עמדה זו, שהכרח הוא לתכננה ולהכינה מראש בעתות שלום, איננה, איפוא, מן הדברים הקלים; אבל עליה להיות מתוכננת ומוכנת, לפי שהפסדה של עמדה זו פירושו נטילת נשמתו של מאמץ-המלחמה הקיסרותי. נדרש מחקר ממצה של הגורמים המדיניים, הגיאוגרפיים והצבאיים בשתי הזירות הנ"ל (המזרחית והמערבית), ואין בידנו לתת כאן אלא ראשי-פרקים מצומצמים ביותר של מגמות-מחשבה בלבד.

מבחינה מדינית הרי סכנת ההתקפה היבשתית, הקרובה יותר מבחינת הסיכוי (והיא-היא צורת ההתקפה שיש בה כדי להכותנו בחומש) היא הסכנה מן המזרח; את אפשרויות ההתקפה ממערב אפשר לחקור חקר של "אילו". אין עוד צורך לחקרה הלכה למעשה, לפי שרק לאחר תמורה מופלגת במצבה של אירופה

⁴ הכוונה כאן היא לכך, שאם תיהפך סינגפור גם למבצר יבשתי בעל תחום-מגן מספיק ויאלצו להציב בה לשם הגנתה חלק ניכר מכוחות הצבא והאוויר המוגבלים, אשר לבריטניה בעתות שלום, — כלומר: להוסיף עוד מרכז על המרכזים שבבריטניה, בהודו ובמזרח-התיכון — ולהרבות בפיזור. — המערכת.

המערבית כולה, יבול להיוצר כאן מצב של מלחמה וסוגית הגנה. ברגע הנוכחי תלויה הבטחת ההגנה מן העבר הזה: א) בברית יציבה, שכעת היא בגדר הכרח צבאי, עם צרפת (אכן רק לאחר נפילתה של צרפת, ב־1940, נתאפשרה התקפה ע"י ברית רבת-כוח של מעצמות מיבשת אירופה גם על הנתיבה היס-תיכונית וגם על עמדת סואץ — התקפה שנתמכה ע"י עצמתים, שהיתה חלשה מבחינה יחסית, אבל נודע לה כוח רב בזכות העצמה האוירית בצירוף הנסיבות הפוליטיות), ברית אשר תתבסס על שותפות-גורל כמעט במידה שהציע מר צ'רצ'יל כמוצא אחרון מן המיצר בשנת 1940; ב) במניעת הפרתו של שיווי-המשקל הקיים, הפרה העלולה לבוא אם תורכיה או יון תמשכנה למעגל של איזון ברית עויינת. יש לומר ששתי המדינות הללו הנן כעת נקודות-המגן החיצוניות ביותר של חולית סואץ; ושום קו מדיניות המתעלם במסקנותיו ממצב דברים זה אין בו כדי שמירה אמיתית על קיום הקיסרות. בתכנוננו כעת רשאים אנו להזניח, על כל פנים הזנחה חלקית, את המערב ולרכז את תשומת לבנו במזרח. ב־16-1915 היה באותו דבר שאפשר לכנותו בשם "מחסום-סיני" משום מעצור פיזי אדיר; ואלו במסיבות החדישות אין בו מעצור כלל, כפי שהיינו נוכחים לדעת אילו הנחנו לו להיטלר לכבוש תחילה את חלקו הצפוני של המזרח התיכון. ברור איפוא שחיל-מצב באיזור התעלה, ואפילו חזק מאוד, — במושגים של "חיל מצב" — אין בו כדי לשים תריס בפני צבא חדיש; ואלו מבחינה פוליטית צפויה לחיל-מצב זה הסכנה להיות נתון במצוקה: ודרישת מצרים להוציא את צבאותינו מגבוליה היא עדות חותכת לכך. משמע שאנוסים נהיה לקיים בכוח חיל-מצב על התעלה; ואם תקרה מלחמה חדשה, אפשר שהפעם נוכרח להביא בחשבון מצרים עויינת.

הסכנות שבחולשה הערבית

איבה-שבכוח זו — ולאמיתו של הדבר לאו דווקא "בכוח" — הנה גורם צבאי בעל חשיבות מרובה, כל שכן באשר היא משקפת את האיבה הכללית שרוחש העולם, הקרוי "ערבי", לקיסרות הבריטית, זו המעצמה הנוצרית היחידה שאולי תהיה במידת מה מעצור לשאיפות הגדולה שלו. בעלי פניות שקדו הרבה להפריז בענין כוחו של העולם "הערבי"; צל-הרפאים של 30.000.000 מזויינים, המתעוררים למלחמת-קודש, אין לו כל שחר, לפי שהיסודות הלוחמים אשר בעולם "ערבי" זה הנם מועטים כל כך שספק הוא אם ימצאו בו 500.000 אנשי-קרב ממדרגה ראשונה שאפשר להוציאם לשדה-מלחמה — ומספרם של אנשי-צבא חדישים (להבדיל מסתם לוחמים אמיצים) קטן לאין ערוך מזה. מצדדיה המושבעים של ערב מרבים להפגין ולהעלות תמונות מרהיבות-עין של כוח "ערבי", אך מסוכנת הרבה יותר החולשה ה"ערבית". כי האמת לאמיתה (עובדה המגבירה, בדרך פרדוקס, את האיבה ה"ערבית") היא, שרק נוכחותה המיטיבה והידידותית של הקיסרות הבריטית כאן היא המאפשרת ל"ערבים" לפחות לשאוף לעצמאות. אילו נתפרקה קיסרות זו, או אילו נחצתה ליד סואץ, ואפילו נחלשה חולשה יתירה, — לא היתה עצמאות "ערבית" מתקימת אפילו יום אחד. בלעדיה היה העולם הערבי נחלת הגרמנים כיום; בלעדיה היה הוא עלול להיות על נקלה מחר נחלתו של מישהו אחר. אילו היה מצוי משהו מעין "מעצמה ממש" "ערבית", או אילו קמה לתחיה בצורה חדשה הקיסרות העות'ומנית מימים עברו, — כי עתה יתכן שהדברים היו שונים מזה: כי עתה היה לנו עסק ומגע בין בעל-כוח (בריטניה — המערכת) לבין איזה בעל-כוח אחר. אבל מפני החולשה "הערבית" הבולטת כל כך, אין אפשרות להגנה פוליטית (כלומר: ע"י שותפות עם בעל-ברית הולם — המערכת) ישירה על אזורי הגישה של סואץ מן המזרח — מעין זו שישנה מן המערב —

וישנו רק קושי גדול יותר בביצועה של מערכת ההגנה. ואם נחשוב על הגנה צבאית ישירה של אזורי הגישה — הלא הם נקודת המבחן במלחמה החדשה — נחשוב עליה בהכרח כאנוסה להתנהל בקרב אוכלוסיה עויינת, נוחה לגירוי ולהסתה, ועל כן מסופקת בכוח — אוכלוסיה שהיתה משמשת בהכנעה אויב־שבעתיך ממש באותה הדבקות שעשו זאת המופתי הירושלמי או רשיד־עלי במלחמה האחרונה.

ארץ־ישראל והגנת סואץ

בריטניה לא תוכל להשמיט מידה את ההגנה על סואץ, ותאמר מצרים את אשר תאמר; אך אפשר להשתית הגנה זו גם מחוץ לתחומי מצרים. מבחינה פוליטית יתכן שנצטרך לעשות את הג'סטטה כאילו השלמנו עם כך שמצרים היא שתקיים את המשמר על התעלה; ויש לשער, כי פתרון זה טוב יותר מחיל־מצב שיתנהל, אם הורשה לומר כך, על יסודות של „ממשל משותף“. אך לאור המימרה הלטינית „מי ישמור על השומרים?“, עלינו להיות נכונים לשוב וליטול במשך 24 שעות את הפיקוח לידינו. המקום היחיד שממנו נוכל לעשות דבר זה במועד הנכון הוא הנגב של ארץ־ישראל; לפי שנחיתות מן האויר במצרים עויינת מצריכות זמן רב מדי. והנה, אין אנו יכולים להכריז על סיפוחה של ארץ־ישראל לקיסרות ולהפכה למין צירוף של בית־הנשק שבולוויטש⁵⁾ ושל מישור סולסבורי⁶⁾. וכן אין אנו יכולים לקיים בא"י חיל־מצב שיש בו גם כדי להגן הגנה מספקת על ארץ־ישראל וגם כדי לערוב להבטחה מלאה של אזור סואץ; ובמסיבות החדשות אין משום פתרון בכך בלבד שחיל־מצב שבארץ־ישראל ייהפך, לכשיידרש, לחיל־המצב שבסואץ. כי את ההגנה על בסיס מרוחק, העלול להפגע מן היבשה, אין לממש בדרך זו. סינגפור הוכיחה בעליל, כי הדרך היחידה שבה אפשר היה למנוע את העליות בחופים ואת ההסתננויות היפניות, היתה מצריכה את אירגונו הטרומ־מלחמתי להגנה של חצי־האי המלאי כולו. וההגנה הבלתי אמצעית על סואץ מתחילה בארץ־ישראל, שאורגנה מבעוד זמן; כי התאחזותו של צבא־אויב חדיש בארץ זו בלא מאבק היתה עושה את הגנת סואץ למפוקפקת, כהגנת סינגפור. בטחון לסואץ — פירושו: הגנה בשעור הולם על פני כל האיזור שבינו לבין עמק יזרעאל. מהי משמעות ארגון כזה? תעודתה של עמדת־מגן היא לתת למותקף את האפשרות לאסור קרב של השהיה, בו בזמן שהוא מרכז את כוחותיו בעורף — או כדי לערוך את המערכה שם, בעורף, או להביא את תגבורתו לאיזור־המגן ולערוך בו את המערכה המכרעת. מעמדה הפוליטי של ארץ־ישראל כיום עושה אירגון מעין זה כמעט לבלתי אפשרי, וכמעט באותה מידה עצמה אין לשער, שנוכל לבדנו להחזיק בתוכה או בקרבתה חיל שיהא הולם תעודה זו. אילו היתה ארץ־ישראל חלק מאורגן בתוך הקיסרות, המסוגל למודרניזציה ובו אוכלוסיה שאפשר לחייל מתוכה חיל־מגן, לקיימו ולציידו, כי עתה היו פני הדברים אחרים. אך לו גם היו הערבים רוחשים לנו ידידות, הרי אין הם מסוגלים כעת, וגם זמן רב להבא, ליטול על עצמם את ההגנה על ארץ־ישראל במלחמה חדישה.

כוחה של א"י עברית

אכן, עוד ישנו שם היהודים. עוד תתכן שם מדינה יהודית שאפשר היה לכוננה על ידי הגירה מתוכנת והסדר נאות עם ה„ערבים“, והיא יכולה היתה לספק תוך זמן המתקבל על הדעת את ההגנה הנדרשת. ארץ־ישראל כשהיא מיושבת כיאות, מפותחת בחלקה כארץ חרושתית וכוללת את אשר בגבולותיה ההיסטוריים, יכולה

⁵⁾ אוצרי־הנשק ובית־החרושת הארטילרי העתיקים המפורסמים שבבריטניה. — המערכת.
⁶⁾ המישור הגדול בדרום־מערבה של אנגליה, המשמש זה עשרות בשנים כמכירת־רגול־ותמרון מרכזית לצבא הבריטי. (וביחוד לחיל־הפרשים ולחיל־השריון). — תמערכת.

היתה (בלי לקפח אפילו ערבי אחד מתושבי הארץ המקוריים שאיננו מהגר שבא מבחוץ בשנים האחרונות שבאחרונות) לכלכל אוכלוסיה הגדולה הרבה יותר מזו שיש בארץ עכשיו. אילו היתה אוכלוסיה זו, הגדולה בהרבה מכפי שהיא עכשיו, יהודית בעיקרה — כי עתה נקל היה לכונן מערכת מגן ראויה. היהודי היה תמיד איש מלחמה טוב; וכיון שיש לו החוש המוכני של העולם החדש והיכולת לא רק להשתמש במכונות אלא גם לעשותן, הרי שהיה יכול, — כנתינה של מדינה ארצישראלית, הנחשב לא למהגר אלא לאזרח לכל דבר, — להיות גם איש צבא חדיש ממדרגה ראשונה.

אין שום סיבה שתמנע בעד כך שהיהודים יקיימו בא"י חיל-מצב מאומן ומסוגל להתרחבות מהירה, אשר בזכות רמת מיכוננו הגבוהה, אימונו התכליתי וניידותו המופלגת, היה בדיוק אותו סוג החיל העשוי לערוך את קרבות-ההשהייה ההכרחיים, כדי לאפשר לתגבורות להגיע לעמדת סואץ, למנוע את הסכנות שבהגנה סטטית ולמצוא את הערובה לבטחון סואץ במסע מהיר של התקפת-נגד. ולא זו בלבד, אלא כיון שחוש-החרושת טבוע בדמם נקל יהיה להקים — שמא ביום מן הימים עוד ישתמשו לשם כך בכוח האטומי? — תעשייה לא גדולה יחסית, אך מטופחת היטב, שהיתה יכולה לא רק לספק את צרכי ההגנה בעתות-שלום, אלא גם לעבור חיש מהר אל הפסים של עבודת-מלחמה. וכי מה לא היינו נותנים ב-1940/42 ובלבד ותהי לנו תעשיית-מלחמה משגשגת בתחום מאה מיל מן החזיתות המכריעות; יתכן, כי היהודי הארצישראלי כבר הגיע לקצה גבול סבלנותו ביחסו לארץ הזאת (הכוונה לבריטניה — המערכת), — והקיצוניים שבהם מבליטים את הדבר בלי הפוגות ובלי תבונה — אך מיטיב הוא לדעת, כי תקותו היחידה להמשך קיומו נשענת עליה. שום מעצמה אחרת לא תוכל לקיים את מעמדו, ואף אם ירבה מספרו בארץ ככל אשר ירבה קשור גורלו קשר בלתי ניתק בגורלה של בריטניה; ומדינה יהודית, ויהיו נטיותיה כאשר יהיו, תוכרח להגן על עמדתנו שבסואץ, כי בנפול זו נופלת המדינה היהודית. ביום שאפשר יהיה לקיים, כדי שיעור עצמת-התקן, שש דיביזיות יהודיות (וקיראו להן ארצישראליות לכשתרצו), חדישות בין עמק-יזרעאל לבאר-שבע, יכול נוכל להשקיף לעבר סואץ ולנשום לרוחה. מה שלא כן עתה.

*

אין אלה דמיונות בלבד. על אף פני הדברים — הדבר הזה ניתן בפירושו לביצוע. אך בתנאי שהפוליטיקאים שבכאן יחדלו מראות את ארץ-ישראל כבעיה שנועדה להפגנת משהו המכונה צדק לגבי שני צדדים מתנצחים, אשר לנו אין בהם עניין קיסרותי ממשי. אין שום "צדק" שאפשר לעשותו בארץ-ישראל בלי "אי-צדק" חמור מאידך גיסא. הנדרש כאן הוא פתרון מציאותי, במקום קדחת של בהלה מחמת איבה, "ערבית" והשפעתה על הודו וכל כיוצא בזה (דברים, אשר ננגדם י" לנו נשק, שאין מזכירים אותו לעולם) או במקום מנוד-הראש של היתרון המוחלט מחמת ההגבות של "ההון" היהודי (דבר אשר גם כנגדו יש לנו עניין). ההשתדלות לעשות מעשה-שופטים הצודק צדק עליון במשפט שניתן על ידי המושבעים של התביעות (ואפילו "הזכויות") של שני הצדדים, — המקום, שבו מוטב היה אילו הלכנו בדרך הראיה האנוכית יותר: דרך הראיה הקיסרותית, וההשקפה הקיסרותית היא: או שהננו מחזיקים את ארץ-ישראל ב"ידינו" או שנבטיח ביטחה מוחלטת שא"י תמצא בידיים שגם ידידותן ודאיתן וגם ישיבותן להתגנן הגנה עצמית. השיקול היחידי בעניין ארץ-ישראל צריך להיות השיקול הקיסרותי, ואם מסתבבים הדברים כך, והשיקול הזה עולה בד בבד עם השיקול הציוני, הרי זה מזל של הציונות, אבל אין זה הופך את השיקול הזה לשיקול פחות בעניין קיסרותי או ראוי פחות לעיון של שימת-לב.